

ELŐSZÓ

A *Vajdasági magyar népdalok* című négy kötetre tervezett sorozat célja elsősorban, hogy a vajdasági tarka eredetű magyar népség népdalkincsének színe-javát a közművelődéssel megismertesse a közel fél évszázada folyó népzenei gyűjtések és a Zentai Múzeum keretében pár éve létrejött népzenei archívum alapján.

A sorozat I. és II. kötet (Lírai dalok és Balladák, betyár- és pásztordalok) már megjelent nyomtatásban, sőt, a balladákhöz, betyár- és pásztordalokhoz lehetőségünk nyílt hangzó anyagot is mellékelni két hangkazetta formájában.

A most közlésre elkészült III. kötet párosítókat, lakodalmas szokásdalokat és szerelmi dalokat tartalmaz.

A párosítók műfaját a Vajdaságban már csak viszonylag kevés változat képviseli. A műfaj eltűnően van, de hajdani gazdagságának szép példáit őrzik a gyűjtések.

A lakodalmasok száma bőségesebb, de ezek a szokásdalok, mint a nyelvterület nagy részén általában, már csaknem egészen elvesztették szertartásos jellegüket. Az itt szereplő szerelmi dalok a sorozat I. kötetében közzétett szerelmi daloktól annyiban különböznek, hogy a népzenei gyakorlatban, lakodalmas funkcióban is előfordulnak vagy előfordultak. Köztük és a szertartásos funkcióban szereplő lakodalmas lírai dalok között nincs lényeges különbség sem műfajban, sem szerkezetben, funkciójukat egyes vidékeink szokásrendje szabja meg. Az emberélet fordulóihoz kötődő vajdasági népszokások élete közel sem egyformán eleven különböző tájainkon. Leggazdagabb az al-dunai székelyek és a bácskai Duna mente lakodalmas dalanyaga, de más vidékeinkről is kerültek elő meglepő régiségek.

Kihalófélben lévő zenefolklórunk legsérülékenyebb része a népi előadás. A teljesebb megismerés érdekében ehhez a kötethez is készítettünk hangzó mellékleteket stílusos népi előadásban (CD formájában). Népzenekedvelő ifjúságunk számára ezek jelentik a hangzó élményt, ami nélkülözhetetlen ahhoz, hogy a dalokat hiteles népi hangvétellel szólaltassák meg. A hangzó élmény nélküli, kottapapírról megszólaltatott dalok a népzeneben stílusidegen elemek alkalmazásának buktatóit rejtik, csakúgy, mint az önkényes, hiteltelen tolmácsolását.

A kötet anyaga bizonyára meglepetést okoz a mai hagyományos lakodalmak dalainak és a lakodalmas „muskátlí” zenekarok repertoárjának ismeretében. Különösen a gazdag hagyományaikról híres tájegységeink dalai sínylették meg az idő változásait. Régi lakodalmasaink többsége, sajnos, ma már nem gyűjthető, de önismeretre törekvő ifjúságunk és hagyományápoló mozgalmaink sokat tehetnek azért, hogy örökre el ne neveljenek.

Harmadik kötetünk anyaga 600 körüli változatot, ebből 226 dallamot, 20 vőfélyrigmust és 54 kurjantást közöl.